

Ympäristövaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/757 muuttamisesta IMO:n alusten polttoaineen kulutusta koskevan tiedonkeruujärjestelmän huomioon ottamiseksi

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2015/757 muuttamisesta IMO:n alusten polttoaineen kulutusta koskevan tiedonkeruujärjestelmän huomioon ottamiseksi (U 107/2018 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Sirkku Jaakkola, liikenne- ja viestintäministeriö

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio antoi 4 päivänä helmikuuta 2019 ehdotuksen (COM(2019) 38 final) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2015/757 muuttamisesta alusten polttoöljynkulutusta koskevien tietojen maailmanlaajuisen tiedonkeruujärjestelmän huomioon ottamiseksi.

Komission ehdotuksella pyritään vähentämään niiden alusten hallinnollista taakkaa, jotka kuuluvat sekä EU:n MRV-asetuksen että IMO:n alusten polttoaineen kulutusta koskevan kansainvälisen tietojenkeruujärjestelmän soveltamisalaan.

Ehdotus sisältää seuraavat muutokset:

- MRV-asetuksen käsitteiden määritelmiä yhdenmukaistettaisiin IMO:n tiedonkeruujärjestelmän määritelmien kanssa.
- Tiedon kerääminen alusten kuljettaman lastin määrästä muuttuisi vapaaehtoiseksi. EU:n MRV-asetus on tähän asti edellyttänyt aluksia tarkkailemaan todellista lastimäärää, jotta yksittäisen aluksen energiatehokkuudesta saadaan tarkkaa tietoa. IMO:n tiedonkeruujärjestelmä

Valiokunnan lausunto YmVL 54/2018 vp

pohjautuu sen sijaan tietoon alusten lastikapasiteetista. Nyt komission asetusehdotuksessa EU:n tiedonkeruun esitetään perustuvan lastikapasiteettiin, tarkan lastimäärätiedon sijaan.

— Alusten tarkkailusuunnitelmien vaatimuksia kevennetään vastaamaan IMO:n vastaavia vaatimuksia. EU:n MRV-asetuksessa päästöistä raportoidaan tarkkailusuunnitelman (Monitoring Plan, MP) avulla. IMO:ssa vastaava tarkkailusuunnitelma on osa laajempaa energiategohallintasuunnitelmaa (Ship Energy Efficiency Management Plan, SEEMP). Komission ehdotuksessa poistetaan tiedonkeruun vaatimuksista esimerkiksi polttoainetyyppien päästökertoimet tai vaihtoehtoisten polttoaineiden osalta päästökertoimien määrittämiseen käytettävät menetelmät sekä menettelyt, jotka liittyvät hiilidioksidipäästöluettelon ajantasaistamiseen.

EU:n MRV-asetusehdotuksessa ei esitetä muutoksia seuraaviin kohtiin, jotka eivät ole yhdenmukaisia IMO:n tiedonkeruujärjestelmän kanssa:

- MRV-asetusta sovelletaan kaikkiin aluksiin, jotka kuljettavat lastia, ja joiden bruttovetoisuus on yli 5 000. IMO:n tiedonkeruujärjestelmä koskee kaikkia aluksia, joiden bruttovetoisuus on yli 5 000 riippumatta siitä, kuljettavatko ne lastia.
- MRV-asetuksen mukaan alusten hiilidioksidipäästöjä on tarkkailtava ja niistä on raportoitava erikseen aluksen ollessa unionin satamissa sekä kotimaan vesiliikenteessä.
- MRV-asetuksen mukaan akkreditoitujen kolmannen osapuolien on todennettava raportoidut tiedot.
- Yksittäisten alusten CO₂-päästötiedot julkaistaan.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää EU:n ja kansainvälisen tason toimia meriliikenteen päästövähennysten toteuttamiseksi tärkeinä. Valtioneuvosto katsoo, että EU:n MRV-asetuksen ja IMO:n tiedonkeruujärjestelmän avulla saadaan kerätyksi luotettavaa tietoa meriliikenteen päästöistä päätöksenteon tueksi.

Valtioneuvosto katsoo, että EU:n ja IMO:n järjestelmien yhdenmukaistaminen on lähtökohtaisesti kannatettavaa.

MRV-asetuksen jatkovalmistelussa olisi varmistettava, että järjestelmien yhdenmukaistaminen ei heikennä EU:n edellytyksiä saavuttaa sen ilmastotavoitteita taikka tiedon hyödyntämisen edellytyksiä.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Komission asetusehdotuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa meriliikenteen hiilidioksidipäästöjen tarkkailua, raportointia ja todentamista koskevaa EU:n sääntelyä kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n sääntelyn kanssa. Valiokunta toteaa, että luotettava tieto meriliikenteen päästöistä on välttämätöntä tulevaisuudessa toteutettavien päästövähennysten perustaksi. Päästötietojen raportointijärjestelmän arvioidaan johtavan noin 2 %:n päästövähennykseen (55,9 miljoonaa CO₂ ekv. tonnia) vuoteen 2030 mennessä, sillä tietojen julkistaminen itsessään kannustaa pyrkimykseen vähentää alusten polttoaineen kulutusta.

Valiokunnan lausunto YmVL 54/2018 vp

Valiokunta yhtyen valtioneuvoston kantaan pitää tärkeänä meriliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä. Meriliikenteen tulee vähentää päästöjään suhteessa osuuteensa maailmanlaajuisista päästöistä ja pyrkiä osaltaan toteuttamaan Pariisin sopimuksen tavoitetta lämpenemisen rajoittamisesta 1,5 asteeseen esiteolliseen aikaan verrattuna. Pariisin sopimus ei sisällä nimenomaista kirjausta lento- ja meriliikenteestä, vaan näiden päästövähennyksistä sopiminen on jätetty asianomaisten kansainvälisten järjestöjen eli ICAOn ja IMOn piirissä tapahtuvaksi. Kansainvälinen lento- ja meriliikenne kuuluvat maailman 12 suurimman päästäjän joukkoon, joten päästöillä on globaalisti huomattava merkitys. Jos meriliikenne olisi maa, se olisi kuudenneksi suurin päästäjä Japanin jälkeen. Maailman suurimmat kasvihuonekaasujen tuottajat ovat järjestyksessä Kiina, Yhdysvallat, EU, Intia, Brasilia, Venäjä ja Japani vuoden 2012 tilaston mukaan.

IMOn meriympäristön suojelukomitea (MEPC) on huhtikuussa 2018 toimialoista viimeisenä sitoutunut melko vaatimattomana pidettävään tavoitteeseen vähentää meriliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä 50 % vuoteen 2050 mennessä vuoden 2008 tasosta. Merenkulun alalla ei ole aikaisemmin ollut mitään koko sektorin kattavia ilmastotavoitteita, joten strategia vie kehitystä kuitenkin oikeaan suuntaan. Hyväksytyssä strategiassa luetellaan erilaisia päästövähennyskeinoja, joilla on tarkoitus saavuttaa strategian päästövähennystavoitteet. Näitä ovat lyhyellä aikavälillä esimerkiksi alusten energiatehokkuuden parantaminen ja tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan kannustaminen ja pitkällä aikavälillä vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöönotto. Valiokunta korostaa, että tavoitteita tulisi jatkossa kiristää, jotta meriliikenne osaltaan vastaisi Pariisin sopimuksen lämpötilatavoitteiden saavuttamiseen.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Ympäristövaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 1.3.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Satu Hassi vihr
varapuheenjohtaja Silvia Modig vas
jäsen Anders Adlercreutz r
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Olli Immonen ps
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Rami Lehto ps
jäsen Eeva-Maria Maijala kesk
jäsen Sanna Marin sd
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Sari Multala kok

Valiokunnan lausunto YmVL 54/2018 vp

jäsen Riitta Myller sd
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos